

[Time: 2.30 Hrs]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All questions are compulsory.
 2. Figures to the right indicate full marks.
 3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

- Q.1 Answer **any two** of the following 15
- A) What is the role of agriculture in a developed country?
 - B) Critically evaluate the Lewis theory of agriculture development.
 - C) Explain Mellor's theory of agriculture development.
- Q.2 Answer **any two** of the following 15
- A) What are the Components of the Green Revolution?
 - B) Discuss the role of fertilizers in improving agricultural output.
 - C) Explain in brief management and Strategies for Sustainable Development in Agriculture.
- Q.3 Answer **any two** of the following 15
- A) What are the various recent reformations in agricultural marketing in India?
 - B) How does the concept of productive efficiency influence functioning of Agriculture?
 - C) Explain different form of market regulated by Government.
- Q.4 Answer **any two** of the following 15
- A) What do you understand by national food policy in India?
 - B) Explain employment scenario in agriculture sector in India.
 - C) Explain area under major crops in India.
- Q.5 Write short notes on **any three** of the following 15
- A) Schultz's theory of agriculture development
 - B) Concept and measurement of food security in India
 - C) Features of Commodity market
 - D) National agriculture policy 2000

[वेळ: २.३० तास]

[गुण: ७५]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

अ) विकसित देशात शेतीची भूमिका काय आहे?

ब) कृषी विकासाच्या लुईसच्या सिद्धांताचे मूल्यांकन करा.

क) मेलोरचा कृषी विकासाचा सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

अ) हरित क्रांतीचे घटक कोणते आहेत?

ब) कृषी उत्पादन सुधारण्यासाठी खतांच्या भूमिकेची चर्चा करा.

क) भारतातील कृषी क्षेत्राच्या शाश्वत विकासासाठी व्यवस्थापन व धोरणे थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

अ) भारतातील कृषी विपणनामध्ये अलीकडील काळातील विविध सुधारणा कोणत्या आहेत?

ब) उत्पादक कार्यक्षमतेच्या संकल्पनेचा शेतीच्या कार्यप्रणालीवर कसा प्रभाव पडतो?

क) सरकारद्वारे नियंत्रित बाजाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

अ) भारतातील राष्ट्रीय अन्न धोरण सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) भारतातील कृषी क्षेत्रातील रोजगाराची परिस्थिती स्पष्ट करा.

क) भारतातील प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र स्पष्ट करा.

प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१५

अ) शुल्ट्झचा कृषी विकासाचा सिद्धांत

ब) भारतातील अन्नसुरक्षेची संकल्पना आणि मोजमाप

क) कमोडिटी मार्केटची वैशिष्ट्ये

ड) राष्ट्रीय कृषी धोरण २०००
